

Szerkesztővég:
Rimaszombatban, Pokorágyi-
utca 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét illető
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám. A lap kinyomtatásánál.
Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Választás előtt.

Ismét küzdelem előtt állunk. A legutóbbi hónapok alatt mindenki feladta már a reményt, hogy alkotmányos jogainkat egyhamar gyakorolhassuk. Maradtak azért kevesen, kiknek szíveben élt a remény, a tudat, hogy jóságos ősz királyunk hű magyarjainak kívánságát és óhaját nem fogja mellőzni és meg fogja adni az utat, a módot arra, hogy alkotmányos jogainkat és ez alapon nemzeti létünket és fejlődésünket a jövőben is biztosítsa.

Váratlanul, a tavasz ébredésével hozta meg az első fecske az örömhírt, hogy felséges királyunk f. évi május hó 19-ére ismét egybehívta a Budapesten megnyitandó országgyűlésre az ország főrendeit és képviselőit. Az ujonnan megalakult kormány pedig lázas sietséggel tette meg mindazon intézkedéseket, amelyeknek a képviselőválasztást megelőzni kell, illetve a melyek a választás megejtésére vonatkoznak.

Vármegyénk alispánja, *Bornemisza László* f. hó 20-ára hívta egybe a királyi meghívó levél kihirdetése céljából megtartandó rendkívüli megyebizottsági közgyűlést, ugyanazon nap délutáni 2 órájára pedig a választás előkészítésére és megtartására szükséges intézkedések megtétele céljából a vármegyei központi választmányt.

A rendkívüli közgyűlésre bizottsági tagjaink ugyan nem nagy, de elegendő számban jelentek meg s mindenkin meglátszott az öröm igazi erze. Alispánunk pontban 10 órakor foglalta el az elnöki széket és lelkes szavakkal röviden mutatott reá a legutóbbi válságos időkre, amelyet váratlanul az öröm percei váltottak fel. Szíve teljes melegével és az eltűnt aggodalom kifejezésével üdvözlö a bizottság tagjait s hazafias, böles határozathozatalra kéri fel. A megyebizottsági közgyűlés tagjai a felolvasott királyi meghívó levelet állva hallgatták végig és azt hódolással vették tudomásul, ezután pedig a további intézkedések megtétele céljából a megyei központi választmányhoz tettek által

Majd pedig *Máriássy Andor* bizottsági tag indítványára a megalakult új kormányt megleghangú feliratban üdvözölni határozta el. Ezzel a közgyűlés véget is ért.

A délután tolyamán 2 órakor ült össze szintén alispánunk elnöke alatt a vármegyei központi választmány, ahol a tagok a szokottnál nagyobb számban jelentek meg. A rendkívüli közgyűlés határozata és a m. kir. belügyminiszterium által kiadott rendelet alapján a vármegyei központi választmány az országgyűlési képviselőválasztások határidejét az egész vármegye területére egy napra, folyó április hó 30-ának reggeli 8 órájára tűzte ki és a választás vezetésére nyomban megválasztotta az elnököket, a jegyzőket és ezek helyetteseit, a további karhatalmi és egyéb intézkedések megtételével pedig az alispánt bizta meg.

Ezzel mindazon intézkedések megtétek, a melyeknek alapján a választások zavartalanul megejthetők lesznek.

Előttünk van tehát ismét az idő és tér, a mikor képviselőválasztási jogunkat ismét megnyílt gyakorolni és megválasztandó képviselőinket a megnyitandó országgyűlésre felküdölni.

Minden mozgalmat harcnak kell megelőznie, mert csak akkor csucsosodnak ki tiszta valójában a kívánságok és vélemények. Ne feledjük azonban, hogy az az igazi harc, a hol nemes fegyverekkel küzdenek az ellenfelek, és a harc után akkor tiszta a győzelmi lobogó, ha arra szenyfolt nem esepent.

A háboruban is a katona csak nemzetközileg megengedett és elfogadott fegyverekkel harcolhat, a páros viaskodásban is csak hasonlólag bevett és elfogadott fegyverekkel és bizonyos feltételek betartása mellett állhatnak a felek szemben egymással, az alkotmányos harcban is tehát még inkább, a cél tontosságánál és méltóságánál fogva ilyen fegyverekkel kell jogunkért, zászlónk diadaláért harcolnunk.

Vármegyénk nevezetes arról és büszkén mutatunk vissza a mult idők küzdelmes pillana-

taira, hogy mindenkor méltóságteljesen vívtuk keresztül az országgyűlési képviselőválasztási harcokat. — Dicséretére legyen mondva az ellenfeleknek és harcoló táborainak, személyes érdekeket, vagy hazafiatlan nemzetellenes elveket soha sem vittek bele a győzelem előnyére küzdelmükbe; de igenis csak elveikhez hű meggyőződésük és az ezért való küzdelem volt mindenkor a cél, a mely a küzdelmet irányította és a kellő mederben szerencsésen megtartotta.

Ez volt, ez legyen most is a helyzet által parancsolt édes kötelességünk, a haza, alkotmányos jogainak és saját érdekeinek szempontjainak biztosítása céljából. — Tegyük félre minden személyeskedést, sőt ha érdekeink úgy kívánják ott, a hol a jelölt egyénisége teljes garantiát nyújt, közös érdekből, még a pártpolitikáról is mondjunk le. Hiszen jelölteink úgy vannak megválasztva, kiknek hazafiságában egy pillanattig sem lehet kételkednünk és a legörvendetesebb kibontakozásban célunk csak egy lehet, egy hazafias, erős nemzeti alapon álló parlament megalkotása. Gyenge erőinket közmegegyezéssel, egy hatalmas alkotó testület szent épületébe hordjuk össze, a hol azután az egyesítve, édes hazánk és mindnyájunk érdekeit fogja képviselni és azért munkálkodni.

E hó 30-án lesznek vármegyénk egész területén és egy a napon választások, tehát már csak 8 nap választ el bennünket a küzdelem napjától. Bontsuk ki a zászlót mihamarabb és a győzelem érdekében igyekezzünk az alá csoportosulni és lehetőleg egyhangulag választani meg köveiteinket.

Örvendetesen jelenthetjük, hogy a beérkezett értesítések szerint a hangulat a következő: a rozsnyói kerületben egyedüli jelölt gróf *Andrássy Géza*, kinek a legutóbbi hazafias küzdelemben és politikában nagy része van és egyénisége, valamint elvi meggyőződése kétségtelenül a legnagyobb biztosítékot nyújtja.

A rimaszombati kerületben szintén egyhangu-

TÁRCZA.

Egy szál szegfű.

Itt vagy előttem, fakón, színtelen,
Édes perezeim hervadt tanúja;
Hogy most felidézd — most és szüntelen. —
Az elmúlt idők emlékit újra.

Te is átélted — hiszen ott valál —
Ama óráknak drága perceit . . .
Nem volt eszedbe néked se halál,
Mikor rád szórtuk a csók ezreit.

Csókot lehelt rád . . . Ő . . . hiszen tudod, —
Aztán én öntém beléd lelkemet.
Hej, de azóta sok nap elmúlt
És a nagy idő mindent eltemet . . .

Mindent eltemet . . . Minden elenyész . . .
Ama napnak is csak az lett vége.
De míg én leszek, addig te is lész,
Boldog perezeim hervadt emléke . . .

Telek A. Sándor.

Fenn és lenn . . .

Irta Farkasné S. Erzsi

Mikor az ebédnek vége volt, dr. *Ardényi Tiborné* oda fordult az urához, aki cigarettára gyújtva éppen olvasni készült.

— Ugyan mondja csak édes, mitéle emberek azok a Fehérek?

Az ügyvéd meglepetten 'ekintett fel az asszonyra.
— Fehéréket kérdezi? Azt hiszem, a férfi irodatiszt a törvényszéknél, az asszony pedig, mint tudom, elég jó családból való. De mit érdeklí magát ez annyira?

— Ki nem álhatom őket — szölt az asszony egy kicsinylő tekintetét vetve az egyszerű udvari lakás felé, hol a Fehér család lakott. — A férfi még elég illedelmes, de az asszony igazán egy gögös teremtes. Nem is tudom, kinek képzeli magát, még csak nem is köszön, pedig egész nap egyebet nem tesz, mint mos, varr és vasal.

— Ha telnék neki miből, bizonyosan nem tenné — jegyzé meg dr. *Ardényi Tibor* közönyösen, csakhogy éppen mondjon valamit.

Az asszony egykedvűen vállat vont s nem felelt. Hanem oda fordult kis fiához, aki éppen e perczen jött elő a kertből.

— Te, Tibi, hányszor mondtam már neked, hogy ne hozd ide a Fehér gyerekeket.

Ma is mind össze sározták az új szőnyegeimet. Nem akarom, hogy barátkozz velük.

— Ugyan, mire való mindez Magda? — kérde *Ardényi Tibor* kedvetlenül — Nekem semmi kifogásom a Fehér fiúk ellen.

— Elég, ha van nekem — vágta vissza hirtelen az asszony s bement az ebédlőbe.

Tibi pedig daczosan fordult félre.

Ha a mama azt mondta volna, hogy hívja ide a Fehér fiukat, ugy bizonyára vonakodott volna. De mert megtiltotta, természetesen alig várta, hogy a mama elmenjen hazulról, rögtön felkereste őket.

A lugasban játszva találta a két szőszke fiút, míg édes anyjuk, egy esinos, vidám arcú barna asszonyka, a nyitott ablaknál ülve, szorgalmasan varrogatott.

— Nézd csak, Tibi, milyen szép katonákat küldött a nagymamám. Gyere ide, majd játszunk, — hívta a nagyobbik Fehér fiú. Tibi egy pillanattig habozni látszott, aztán kedvetlenül szölt:

— Nem megyek, mert nem szabad, megtiltotta a mama.

— Megtiltotta — kérde felriadvá *Fehér Miklósné* — és miért?

Talán *Laczi* és *Pali* illetlenül viselték magukat?

— Ah dehogy, a mama csak azért haragszik a néniére, mert hogy gögös, hiállhatatlan teremtes, mivel

nem köszön neki, pedig egész nap egyebet sem csinál, mint varr és vasal. De ugy-e azért nem fog haragudni a mamára? — tette hozzá a gyermek nagy, őszinte kék szeméit kérőleg emelve az asszonyra.

Fehér Miklósné szomorú mosollyal ajkán felelt: — Ne féljen, édes fiam, nem fogok haragudni a mamára. Hiszen csak igazat mondott.

A fiú erre vidáman futott tova, nem is sejtve, hogy milyen fájó és nagy sebet ütött annak a szegény asszonynak a szívében.

Hiszen eddig még sohasem érezte, hogy olyan végtelenül lealázó valami az: szegénynek lenni, mint e pillanatban. Soha senki sem gunyolta ki azért, mert dolgozott. Nem is tartotta ő azt áldozatnak eddig, hiszen az uráért és gyermekeiért tette. És ime, most egy idegen asszony, akit ő alig ismer, akinek meg van mindene, amire ember vágyhat, most kigunyolja azért, mert ha találkozott vele, nem köszöntötte. Csak is ezért mondhatta gögösnek, más semmiért sem.

Szegény asszony! Milyen boldog és megelégedett voltál te eddig egyszerű két kis szobában, kicsi gyermekeid és az urad körében! Vidám dalától zengett az egész ház és soha egy perczre sem jutott eszedbe, hogy irigyelhetnél mást, azt hitted, hogy meg van mindened.

És ime, most egy tudatlan gyermek által elejtett néhány szó elegendő volt arra, hogy lelki nyugalmadat megzavarja! — Egyszerre keserű irigység töltötte el szíved.

Irigyelte annak a másik asszonynak ott fent divatos drága ruháit, fényesen berendezett szobáit, nehéz selyem függönyeit. S életében először keserítette el a tudat, hogy szegény.

Nem zengett már a kis udvari lakás az asszony vidám dalától, s nem is dolgozott olyan szorgalmasan mint eddig, most már szégyenlettel összeszorított ajakkal, irigy sovár szemmel leste az ablaknál azt a másikat, aki, mintha tudta volna, hogy irigylik, mindennap szebbnél-szebb ruhát vett magára.

Mikor azonban az ura haza jött, iparkodott a régi lenni.

Nem akarta megszorítani azt a jó embert, aki a lelket ölé nehéz munka után olyan vidáman jött

választás előtt állunk, amennyiben elkülönböztetés nélkül *Bernát* István, a kitűnő gazdasági író, városunk szülőtte zászlója alatt csoportosulnak a választók. Megválasztása biztos és városunk érdekéből is a legszerencsésebb gondolatnak tartjuk jelölését.

A rimaszécsi kerületben két jelölt fog küzdeni a 48-as zászló diadaláért és dicsőségeért és pedig *Máriássy* Andor, a kerület kipróbált, törhetlen 48-as nagy képzettségű vezértérfia és *Dráskóczy* László a kerület volt képviselője, kinek a kerületben nagy érdemei vannak. Az egyik vagy a másik jelölt kilátásairól ma még biztosan nem irhatunk, mert a mai nap d. u. 3 óráján lesz a jelölő gyűlés Rimaszécsen.

A kövii kerületben *Szentiványi* Árpád, ki több mint 25 év óta közmegelegedésre képviseli a kerületet, s kinek a mostani politikai harcban a vezérő bizottságban is fontos szerep jutott, egyedül áll. Egyhangú megválasztása biztos. — Hasonlólag a putnoki kerületben *Putnoky* Mór volt képviselő egyhangú megválasztása szintén bizonyos, a mennyiben a régi szabadelvűek is támogatják.

A jolsvai kerületben *Szontagh* Andor a volt képviselő ma még egyedül áll. Emlegetnek ellenjelöltet, de *Szontagh* oly érdemeket szerzett, hogy ha csak valami kiváló vagy a kerületben régebben érdemeket szerzett egyén lépne fel, akkor lenne megválasztása kétséges.

Igy áll ma a helyzet a vármegye választókerületeiben. Biztató, hogy a választástól oly rövid időköz választ el bennünket, a melyben már alig lesz ideje esetleg más jelölteknek szervezkedni és az nem is lenne szerencsés a kerületek és választó polgárok érdekében.

A midőn tehát a szerencsés jelölések felett csak őszinte örömnünknek adhatunk kifejezést, egyidejűleg azon reménnyel nézünk a közelgő izgalmas napok elé, hogy a választások szerencsésen fognak lezajlani és a vármegye állandó közbékijét semmi sem fogja megzavarni.

Ugy legyen!

Egyházi ünnepély Putnokon.

Fényes és lélekemelő ünnepély keretében iktatta be a gömői ev. ref. egyházmegye új coadjutor kurátorát: *Bornemisza* László alispánt. A vándor-gyűléseket tartó tractus ez alkalommal Putnokon gyűlekezett össze április 18-án. A ritka ünnepélyesség — mert eddig csaknem 200 év alatt mindössze 19 főgondnoki beiktatás történt — úgy az egyházi, mint a világi rendből számos, tekintélyes egyént vonzott a csinos mezővárosba, melynek polgársága felekezeti különbség nélkül szíves örömmel látta falai között a református egyházmegye vezető férfait. Ott volt *Nagy* Pál, az őz esperes, ki súlyos betegsége daczára is engedelmességet vallásos lelke parancsának, hogy elnöki kötelességeit teljesítse, — ott voltak: *Csabay* Pál, *Ruszkay* Gyula, *Sághy* Sándor, *Habay* Lajos, *Bázy* Márton e. tanácsbírák; *Seres* József pénztáros, *Vattay* László főjegyző, *Pósa* Lajos, *Réthy* Andor aljegyzők s a papi és tanítói karnak számos tagja, — a világiak közül pedig *Tornallyay* Zoltán, *Máriássy* Andor, *Lukács* Géza tanácsbírák, *Osváth* Dániel, *Dr. Veres* Samu vil. jegyzők, *Bornemisza* Elemér, *Kálniczky* Géza t. jegyzők, *Molnár* József fő-, *Dr. Baksay* Dezső alügyész, *Bodor* István t. ü. b. elnök, *Diószeghy* Dezső tan. egy. elnök, továbbá *Dr. Kovács* László rimaszombati polgármester, *Nagy* Elemér főtisztviselő, *Frics* Ferenc jbiró, *Lengyel* Iván árvászéki ül-

mindig haza közzük. Pedig a gyermekeinek sem tudott már örülni, kezdte elbanyagolni őket.

Bűnös nagyravágyás lakta már csak lelkét, mely lassan kiölt onnan minden más érzelmét.

Végre kellett, hogy a férfinak is feltűnjön az asszony lelki állapota. Szegény Fehér Miklós milyen nagyot nézett, mikor az asszony elmondott neki mindent. Hogy olyan boldogtalan asszony nincs több mint ő. Dolgozik reggeltől estig, mégis alig van valamire való ruhája.

(Pedig két héttel ezelőtt, hogy tudott örülni annak a csinos, egyszerű sötét kék szövetnek, amit az ura vett neki születésnapjára!)

Hogy más asszony élvez, mulat, neki pedig itthon kell ülni, varrni gyerekekre. Még se telik neki semmire, nyári kalapja sincs, csak a tavalyról a rongy.

Igaz, hogy egy fél óra mulva már az urához simulva kérte, hogy ne vegye szavait komolyan, hiszen tudhatja milyen szeszélyesek néha az asszonyok. Hanem Fehér Miklós azért elszomorodott. Lám, hogy eddig észébe sem jött soha neki, hogy a felesége boldogtalan is lehetne. Hiszen úgy megszokta már annak vidám mosolygó arcát, mely neki soha sem beszélt elégedetlenségről.

Eddig még mindig az asszony volt az erősebb lelkű, ő volt, aki vigasztalta, ha néha a férfi elcsüggedt az élet nehéz küzdelmeiben. Milyen okosan tudta eddig beosztani a szerény kis fizetést, hogy abból telt mindenre, amire kellett.

Ha pedig takarékoskodott, azt ő kapta meg az urától. Egy hercegnő nem lehetett büszkébb drága ékszereitől csillogó toilettjében, mint ő egyszerű lódenruhájában.

Most pedig, amint a ruhaszekrény előtt állva, szemlét tart nyári ruhái felett, kedvetlenül dobja vissza őket. Egy sem ér semmit. Majd a tavalyi kalapját veszi elő s már azt is készült éppen a szekrény tetejére dobni, mikor a kis borzas szolgáló ijedten szaladt be mondani, hogy a kis Palinak nem tudja mi baja, olyan forró, mint a tűz és nem beszél semmit.

Fehér Miklós néz ijedten ki kezéből a kalapot s elhalványodva futott a másik szobába.

nők, *Máriássy* István, *Dr. Saldos* Béla, *Batta* György vármegyei aljegyzők, *Marton* János, *Hönsch* Ede, *Fekete* Nándor, *Saldos* Árpád s még számosan.

A beiktatási ünnepély első része a templomban folyt le, hol a gyülekezet buzgó éneklése után *Csabay* Pál, legidősebb papi tanácsbíró, mint a lelkesítő funkciót betegsége miatt nem végezhető esperes helyettese, gyönyörű imádságban kért áldást a megválasztott egyházmegyei gondnokra, melynek végezte után az urasztala körül összegyülekezett világi és egyházi előjárók előtt *Bornemisza* László letette az esküt. Az ünnepélyes jelenetet a templom hajóját teljesen betöltő nagy közönség által buzgó szívvel elénekelt Hymnusz fejezte be, mintegy bizonyítván annak, hogy az isteni tiszteletet imádságos hangjait nem hogy megzavarná, hanem még nemesebbé és harmonikusabbá teszi a hazafias érzelmek.

A templomi ünnepély befejezése után a putnoki új városház közgyűlési termébe vonultak az egyházmegyei közgyűlés tagjai. Itt mondotta el az immár beiktatott főgondnok székfoglaló beszédét, melyet nagy figyelemmel hallgattak s hitet és bizodalmat merítettek abból arra, hogy az új főgondnok nagynevű elődeinek nyomdokain haladva a gömői egyházmegye hajójának kormányát biztos kezekkel fogja vezetni a boldogulás kikötője felé. *Bornemisza* László biztató beszédét nagy lelkesedéssel fogadták, annyival is inkább, mert mindenki meg volt győződve arról, hogy az ő személyében úgy az ő hivatali állásánál, mint multjánál s nemes lelki tulajdonságainál fogva az egyházmegye élére kiváló férfit nyert. Ezeknek a gondolatoknak adott kifejezést *Vattay* László főjegyző, midőn az egyházmegye nevében üdvözölte az új főgondnokot igaz lelkesedést keltő tartalmas beszédében. A közgyűlés úgy a székfoglaló, mint az üdvözítő beszédnek, valamint a *Csabay* imádságának jegyzőkönyvi megörökítését elhatározta. Csak ezután került a sor az egyházmegyei ügyek tárgyalására, melyeket már az új elnökség vezetése alatt intéztek el.

Délben 190 terítékű közébd volt a „Vám“ vendéglő nagy éttermében, melyen a felköszöntök sorát *Molnár* József nyitotta meg, ékes szavakkal üdvözölve a fehér asztal mellett is az új főgondnokot. *Bornemisza* László mélyen átgondolt tartalmas s hazafiasított duzzadó beszédében köszöntö meg ez alkalommal is a beléje helyezett kitüntető poharat az egyházmegye felvirágzására üritette ki. Felköszöntöket mondottak még *Vattay* László (Putnok városára, az egyház hiveire és papjára), *Csabay* Pál (az új főgondnokra), *Lukács* Géza (az ifjabb világi nemzedék tagjaira), *Nagy* Elemér (a tanítói karra), *Kábel* Endre losonci helyettes lelkész (a gömői papságra), *Réz* László, *Csizy* Béla, *Komjáthy* István stb. Az emelkedett hangulatu közébd a késő délutáni órákban végződött.

A gömői egyházmegyének igazi örömnapja volt az, melyen *Bornemisza* László alispánt a főgondnoki székbe beiktatta. E kitüntetés folytán oly férfit nyert szélesebb hatáskörű, kinek érdemeiről a közélet terén eltöltött 30 munkás évtized tanuskodik, a kit nagy tudása, a társadalmi és politikai élet forgatagjaiban szerzett tapasztalatai, ősei hitéhez való nemes ragaszkodása egyenesen predestináltak arra, hogy az egyházi téren is kezebe adassék a vezéri pálca. Ezért csak a közvéleménynek vagyunk tolmácsai, midőn vármegyénk e kiváló férfit új hatáskörében melegen üdvözöljük.

* * *

Az alispán beiktatása alkalmából *Lengyel* László, a *Bornemisza*-család régi poetája, ki lantját minden ilyen ünnepélyes alkalommal megszólaltatja, ekkép üdvözli az egyházmegyei gondnokot:

Szép napja volt multkor az Egyházmegyének,

Midőn körülvelt a hálás tisztelet.

Hol örült minden szív, örült minden lélek:

Amint elfoglaltad érdemlett helyed.

Orgona hangjánál felszárnyaló zoltár

Mindnyájunkat fel, az ég felé ragadt.

Ilyen szép ünnepünk régóta nem volt már,

Mondhatjuk, hogy sok, sok évtized alatt.

Minden mozzanata szép volt ez ünnepnek:

Ima, székfoglaló s üdvözítő beszéd.

Pedig ha délben nem lett volna annyira elfoglalta saját önző, bűnös gondolataival, észre vehette volna, hogy kisebbik fia nincsen egészen jól; de ez utóbbi időben megszokta egészen a cselédre bízni őket. A kis Pali pedig valóban ott feküdt az ágyon mozdulatlanul, láztól kipirult arccal.

Az az édes kis baba, mosolygó piros arcával, aki egész nap annyit csacsogott, most szomorúan emelte anyjára nagy fekete szeméit. Fehér Miklós pedig, kezeit tördelve, kétségbeesetten térdel le melléje s kicsi kezeit csókolgatva, zokogva kérdi mi baja? De nem felel, csak néz rá merően, láztól csillogó szemekkel, s mint az asszony hitte, mélységes szemrehányással.

Keserű önvád lepte meg szívét s a gyermekért remegő édes anyja nem talál semmi melegséget e pillanatban, mely megnyugtatóna, vigasztalná. Oh milyen bűnös, kötelességéről megfeledkezett nyomorult asszony is volt ő! Gyarló, hiu dolgok és sivár irigység foglalta el lelkét akkor, mikor megvult mindene, szerető ura és édes kicsi gyermekei.

Ha most a jó Isten megakarná szomorítani őt? Ha megbüntetné olyan szomorúsággal, mely a világ minden más örömeivel nem érne fel? Nem lenne-e ez méltó büntetés neki?

De nem, az Isten nem lesz olyan kegyetlen s kezeit összekulcsolva forró imát rebeg.

Az orvos egészen megvigasztalja. Ne féljen, nem lesz semmi baj. A gyermek bizonyosan elrontotta a gyomrát valami éretlen gyümölcsessel, amit bizonyosan a cseléd adott neki, pár nap mulva nem lesz semmi baja.

Egy hét mulva a két kis Fehér fiu ismét vígan játszott az udvaron. Édes anyjuk pedig az ablaknál állva boldogan, csillogó szemekkel nézte őket.

Eszre sem vette, hogy Ardeányiék nál ma a szokottnál is vidámabban vannak, az asszony névnapját tartották.

Mit törődött ő most már azokkal oda fenn. Nem voltak-e itt neki a legkedvesebbjéi, két kis gyermeke, akikért, bár néha nehéz is az élet, olyan édes a munka s a küzdelem.

Mindezek — maradvá az emlékezetnek —

Fénysugárt lövelnek örökre feléd.

Ugy szerettem volna poharat ragadni,

— De nagy közönséghez hangom már kevés. —

Szívem érzelmének kifejezést adni,

Hogy — Egyházmegyénknek üdve és dicsőre:

Sokáig tartson meg a Gondviselés!

Van-e ok arra, hogy a felekezeti tanító, állami iskolai tanítónak kíváncsozzék?

Fájdalom, sok helyen igenis van! Es pedig, hogy miért, azt elmondották már ezren, így az én iskolám rendezetlen ügyeiből kifolyólag én is elmondhatom azt ezeregyedeknek! Sőt szeretem, ha még százezen fogják e témát a maga igaz valóságában elmondani, nem lesz az oly feneketlen, mélyen kimerítve, hogy a tapasztalat fenekéről egy újabb és igazabb eszmét ne lehetne e tekintetből a régi elmondottak támogatására és az újabb eszmék keresztülvitelére felmeríteni.

Nem akarom ez alkalommal az állami iskola előnyeit itt fejtegetni, hogy az egyformán mily fontos és hasznos a tanügyre, a tanítóra és a népre? — Célom az, hogy cikkelyem címének megfelelően, elmondhassak sok olyan okokat és dolgokat a nagyközönségnek és az iskolai hatóságoknak, melyek kényszerhelyzetbe hozzák a legerősebb hitbuzgó felekezeti tanítót is arra, hogy alkalomadtán az államosítás felé kacintgasson, sőt később e tekintetben a megindult mozgalom élére is álljék.

Mert hát nézzük meg csak, milyen is annak a tanítói pályának az árnyoldala, a melynek árnyékában egyes hanyag, nem törődőféle emberek, iskolaszéki tagok és hivatalos állásukból kifolyólag az örökös és semmivétő diszlektórok az elnökei, a kik mindennel a világon, csak a tanügygyel nem törődnek! Boesánat és tisztelet a kivételeknek! A tanítói pálya tövises, testetleket emésztő és rosszul dotált állás! A tanítón mindenkinek megakad a nyelve, a kevélység lenézi, a haragjában felbőszült szülő szidja, átkozza akkor is, a mikor áldania kellene; az anyagiasság embere fitymálja, a rangkorság gyászvitéze becsümeleli, a papja — némely helyen — a kinek legjobban kellene pártolnia és magához emelnie, mint az egyházának második és ugyszólván iker-testvérét, az eltaszítja magától és ő az első, a ki gyakran érdemtelennül is megkövetelti. Tisztelet a kivételnek. Sok esetben papja alárendeltjének tekintti a tanítót és ha házi népével ellentétbe keveredik, ha máson ki nem töltheti bosszuját, a tanítóján tölti ki.

Sokan még azt is állítják, hogy örökös és hivatalos iskolaszéki elnökök csak azért sem engedik ki szívesen kezeikből az iskolaügy jogkörét, hogy legyen kivel szemben a hatalmát és felsőbbség lényét éreztetni?

Csupán az irigység nem talál rajta a maga szempontjából tekintve megszólalni vagy kinevetni valót! A tanítói pálya háládatlan! „A kit az Istenek meggyűlölték, azt tanítónak teszik!“ Oly sokszor halljuk uton utfélen ezen ó- és új-testamentomi jeremiákat, méltán-e vagy ok nélkül, azt nem tudatom? Elég az hozzá, hogy miattuk az igazi ügyszeretet és a lelkesedés virágporai: az abszolút jóért, az eszményiekért hevülő idealizmus, az elismerésre és az anyagiakra nem tekintő ügybuzgalom ékes virágai lehullanak a legambiciozusabb tanítóról is.

Az ilyen állapot pedig megöleje az ügyszeretetnek és sirba rántása az idealizmusnak, kerékkötője a haladásnak, élesítője az ember- és világ-gyűlöletnek!

Veszedelemes dolgok ezek, mert az olyan tanítótól, kinek keble (a szenvedések, egybekötött nélkülözések, sőt szegényes fizetésének elvonása vagy annak bírói utakon való fáradságos és költséges behajtása miatt) kiégett vulkán, egy dermedt Szibéria, ki nem hivatás-szerűleg nevel és oktat, hanem kenyérkeresetből dressirozza a kintpadra járó nebulókat: mit várhat az egyház, mit várhat a szülő, a haza? Elgondolni könnyű, de átérezni egy ember-barátnak, egy jó szülőnek, egy fenekölt gondolkodású, nemesen érző egyházfőnek: kinos és keserű dolog!!!

Hogy tehát a tanítói pálya és sorsunk, állapotunk megítélésénél ily sötét szemüveget használok, erre most nem a mások, de a saját iskolám elhanyagolt állapota és fizetésem könyörtelen módon való kiszolgáltatása indított arra, hogy e cikkemet az intező körök és társaim részére megírjam.

Nézzük csak, milyen a jóléti róm. kath. iskola tanügye és a tanító sorsa? Harmadik éve, hogy itt tanítóskodom! Iskolám az államtól 564 korona állami-szegélyben és a törvényes korpótlekban részesül, ezt pontosan is kapom. Egyedül ezen összeg is a nagylelkű gróf *Andrássy* Dénes uradalmától kegyként adományozott 6 méter fa és 4 hold körüli föld képezi biztos és per nélküli fizetésemet.

A kis községtől járó tandíjam, fám, gabonám stb., a mi fizetésem tekintélyes részét képezi, azt még a szolgabírósg utján sem bírom teljes összegben a nép szegénysége miatt behajtani. Így p. u. 1904., 1905. és 1906. évről visszamaradt fizetési hátralékom 467 koronát tesz ki.

E szomorú helyzetet nagy mérvben tetézik még a rendezetlen iskolai viszonyok. Az iskolaszék nemtörődősége és ebből kifolyólag az erős tanügyi misériák is.

Iskolám ügyeit kik és hogyan intézik el; a mikor minden harmadik évben alig két iskolaszéki gyűlés tartatik.

Az iskolaszéket az örökös elnökön kívül egy itteni ex-molnár (ács) nevezte ki.

Iskolám a 3 évi tanfolyamon keresztül — vizsgán kívül — senki sem látogatta meg, kivéve ez év elején a körörvos.

A mult évben 30—40 tanulóm 4000 félnapot mulasztott, sőt a 10—12 éves tanulóm alig 4 hónapos tanítás után már március végén az előadásról végképen kimaradtak. — De ezért a hanyagságot a szülőknél még csak a hajuk szála sem görbült meg.

Iskolám padozatát egy évben egyszer mossák fel, pedig ezt vasár- és ünneppalapon imaházul használnák. a hol — engedelemmel legyen mondva — a disztelen köpetek fertőzik meg azt a padozatot, a mit egész éven át a serdülő gyermekek söpörnek és porát velem együtt szivják tődejükbe; az ürítősék gödörből a tisztátalanság a tantermem ablaka alatt három lépésre folyik ki az utcára, a hol a trágyalével keverve nyáron végtelen büzt

terjeszt. — Ismétlő tankötelemem 20 van, ezek közül a téli hónapok előadásaira alig jön el 4—5, 30—40 tankötelem közül 16—20 tanulónak nincs meg a rendes tankönyve; írószközöket, ha a tanító tanulója által hoztatni akar, a szülők a legbotrányosabb üzenetekkel illetik és e hiány miatt 8—9 éves gyermekek maradnak vissza az alsóbbfokú osztályokban.

És még hány okot tudnék itt felsorolni, a melyek mind arról tanuskodnának, hogy igenis, az ily súlyos természetű hanyagság a tanító és a tanúgygyel való nem törődés oda kényszeríti a népet is, tanítót is, hogy az államosítás eszméjével foglalkozzék.

Pedig hát a kegyben kifogyhatatlan gróf Andrássy Dénes bőkezűen ajándékozta meg a hitközségünket is, mint itt sok más községgel eselekedte azt meg. Nevezetesen: adott ajándékba egy örök időre fennálló díszes tanítói lakást, a mit később alig 6 évvel ezelőtt 8000 korona költséggel egy díszes tanterem építésével bővített ki. És még hány égető sebünket lehetne itt kisebb nagyobb mértékben egy alkalmazzkodó, tettevagyó, a nép boldogítását szívvel hordó iskolaszéki elnöknek a nagylelkű grófnál, a minden jó és szépért lelkesülő irodalmi kormányzója, nagyságos Sulyovszky István ur utján elérnünk, azt csak az tudja, a ki a helyzetet és a gróf ur lelkes képviselőjét ismeri.

Fájdalom, mi ettől messze állunk! Ha csak a magunk erejében nem bízva és a nép végtelen szegénysége által arra nem kényszerítettünk, hogy szenvedéseinket elpanaszolva, arra a könyörülethez hívjuk fel gróf ur öméltségének kormányzóját, hogy ne feledkezék meg a sok jótéteményekben részesített iskolájának ügyéről és karolja fel azzal a további jóindulatával, hogy legyen segítségünkre iskolánk államosításában. Bizonyára ígérhetjük, hogy itt jóindulatát az egész község hálaival és szeretettel fogja kísélni, nem úgy, mint azt a tudatlan és félrevezetett várallyaiak tették a közel multban iskolájuk államosításának czélba vett alkalmával.

A nép szegény és a kivándorlás honából nemhogy a tanügyi terheket, de a felhalmozott adósságot, adót és az évtizedeken rombadólt háza-cskájának javítását sem képes eszközölni. Mi hálaival kérjük e tekintetben egy a méltóságos püspök ur kegyes személyét és kétségbevonhatatlan jóindulatát, valamint a kir. tanfelügyelő ur ó nagyságát, mint a ki e téren az első képviselője az államnak, legyenek segítségünkre, hogy iskolánk ügyét mihamarabb a törvényeknek megfelelő módon rendezhessük.

Es a midőn czikkelyem ez utolsó pontját egybeköttem a tulajdonképeni értekezéssel, a mivel a felvett témától egy kissé eltértem, tettem ezt azért, hogy a nép hangulatát e tekintetben birva, jó szolgálatot véltém tenni úgy magam, mint az iskolám és községem szent ügyének!

Jólész, 1906. április hó 11-én.

Szűts István, jólési róm. kath. néptanító.

Képviselőválasztási mozgalmak.

A vármegyei központi választmány folyó hó 20 án *Bornemisza* László alispán elnöke alatt ülést tartott, melyen elhatározták, hogy Gömörvármegye összes kerületeiben a választások folyó április hó 30 án tartanak meg.

A választás vezetésére megválasztottak és kiküldettek:

I. A rimaszombati választó-kerületben: a) Választási elnök Medveczky Sándor, helyettes elnök dr. Kovács László polgármester; jegyző dr. Krausz Gyula, helyettese Galamb Kálmán. — b) Szavazatszedő küldöttségi elnök Sütő István, helyettese dr. Raróssy Gyula; jegyző dr. ifj. Institórisz Endre, helyettese dr. Weinberger Rezső.

II. A rimaszombati választó-kerületben: a) Választási elnök Horváth József, helyettes elnök Nagy József; jegyző Szécsi Oszkár, helyettese Szegedi Gábor — b) Szavazatszedő küldöttségi elnök Bornemisza Elemér, helyettese Vattay László; jegyző Lovcsányi Béla, helyettese Katona Aladár.

III. A putnoki választó-kerületben: a) Választási elnök Tornallyay Zoltán, helyettes elnök Fodor Gusztáv; jegyző Osváth Ráfael, helyettese Madarassy Zoltán. — b) Szavazatszedő küldöttségi elnök Hönseh Ede bányatanácsos, helyettese Diószeghy Dezső; jegyző Horváth Sándor, helyettese Danesházy Gyula.

IV. A roznyói választó-kerületben: a) Választási elnök Sulyovszky István kir. tanácsos, helyettes elnök Hevessy József; jegyző Nickl Gyula, helyettese Dr. Hajcsy Sándor. — b) Szavazatszedő küldöttségi elnök Szontagh Béla, helyettese Krausz Nándor; jegyző Dr. Kathona László, helyettese Dr. Pósch József.

V. A kövi választó-kerületben: a) Választási elnök Lukács Géza, helyettes elnök Csabay Pál; jegyző Csók György lelkész, helyettese Pazár Gusztáv tanító. — b) Szavazatszedő küldöttségi elnök Klekner László bányafőnök, helyettese Hisnyay Heinczelman Béla; jegyző Jerem Aurél, helyettese Valkay György.

VI. A jolsvai választó-kerületben: a) Választási elnök Czibur Imre, helyettes elnök Basilidesz Gusztáv polgármester; jegyző dr. Tóthy János, helyettese Szontagh László. — b) Szavazatszedő küldöttségi elnök Dr. ifj. Mihalik Dezső polgármester, helyettese Dr. Wieszt Károly; jegyző Habány József, helyettese Kajaba Árpád.

A mozgalmak igen lassan indulnak. *Rimaszombatban* a jelölés megtörtént s lapunk zártáig nem hallottuk, hogy valami ellenmozgalom készülne. Dr. Bernát István közgazdasági író a jelölést elfogadta s f. hó 20 án városunkba érkezett. Ugy halljuk, hogy — ma — vasárnap tartja meg városunkban programbeszédét, s azután Osgyánban és Nyutyán is megismerteti a választókat programjával.

A rimaszécsi kerületben *Draskóczy* László függetlenségi párti volt képviselő újra fellép, de úgy halljuk, hogy a kerületben mások is próbálkoznak. — A fővárosi lapokban azt olvassuk, hogy egy küldöttség járt Budapesten *Ligárt* János nyugalmazott honvédszázados, fővárosi háztulajdonosnál s őt a rimaszécsi kerület képviselőjelöltjévé felszólította. *Ligárt* a jelölést — e hír szerint — elfogadta s programbeszédét megtartására a kerületbe érkezik. — Komoly jelöltként emlegetik a kerületben *Máriássy* Andor rakottvási földbirtokost, kit függetlenségi programmal léptetnek fel a választók.

A putnoki kerületben a volt képviselő: *Putnoky* Mórt valószínűleg egyhangulag megválasztják, ugyszintén a roznyói kerületben is gróf *Andrássy* Géza az egyedüli jelölt.

A jolsvai kerületben a volt képviselőnek: az alkotmánypárti *Szontagh* Andornak tekintélyes pártja van.

A kövi kerületben most nem igen készül harez s *Szentiványi* Árpádot bizonyára egyhangulag megválasztják.

Meghívó.

A gömör Kishontvármegyei ált. tan. egylet rimaszombati járásköre a folyó hó 25-én délelőtt 1/2 10 órakor *Rimaszombatban*, az állami leányiskolában tartja meg gyűlését, melyre a járáskör t. tagjait s a tanúgy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki előterjesztések s a járásköri tagok névjegyzékének kiigazítása
2. Az orsz. Bizottság alapszabályainak módosítása a szabad egyesületek és az egyesületek szövetsége alapján. Előadja: Stubendek Alajos, róm. kath. tanító
3. A tanítói fizetési pótlékok rendezése. Előadja: Paál Béla társtanító.
4. Az egyleti alapszabályok módosításának bizottságilag megállapított tervezete. Előadja: Becske Bálint ref. tanító.
5. Indítványok.
6. Az egyleti tagsági díjak beszédése.

Kelt Jánosiban, 1906. április 19.

Becske Bálint, jkőri elnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Főispánváltás. Még hivatalosan nincs ugyan közzétéve, de befejezett ténynek tekinthető, hogy vármegyénk közszeretetének örvendő főispánja: *Hámos* László állását elhagyja, — lemondása legmagasabb helyen elfogadott. Ugy halljuk, hogy a király elismerése és jól megérdemelt magas kitüntetés mellett fog nyugalmába vonulni s átadja helyét *Fáy* Gyula nyútyai földbirtokosnak, kerületünk volt országgyűlési képviselőjének, kit nem kell olvasóinkkal megismertetni, mert hiszen ő vármegyénk közéletének mindenkor készséges és komoly munkása volt. Korainak tartjuk még a változással való bővebb foglalkozást, csupán a mai „P. H.”-ből közöljük a következőket:

„A gyűlés tárgyait elintézés után f. hó 20-án értekezlet volt. Ezen elhatározták, hogy az új főispánt, kinek kinevezése csak néhány nap kérdése, fényes és ünnepélyes fogadtatásban részesíti a vármegye, május hó 6—12-ike között — később kitűzendő napon installálja rendkívüli közgyűlésen. *Bornemisza* László alispánnal és *Lukács* Géza főjegyzővel élén egy bizottság fogja az előkészületeket megtenni s az alispán, mint a közgyűlés elnöke, a főjegyző pedig a vármegye közönsége nevében fogja üdvözlőit *Fáy* Gyula főispánt, kit bandériummal fogadnak és méltón fognak ünnepelni. — A főispáni székből távozó *Hámos* Lászlót, ki 15 évig általános tisztelet és közmelegelődés mellett töltötte be tisztelet, a vármegye őszinte szeretete és becsülése kíséri s távozását felette sajnálják azért is, mert ő mindig a közbékét munkálta, s az itt-ott mutatkozó ellentéteket szerencsés kézzel sikerült neki mindig elsimítani. — Az adott viszonyok között csak az a megnyugtató és vigasztaló, hogy a kormány választása *Fáy* Gyulára esett, akit már régen emlegettek főispáni jelöltként. Ő rendkívül nyugodt, higgadt és komoly ember, ki a viszonyokat jól ismeri, s nagy műveltsége, széles látóköre és tapintatos modora biztosítja részére a vármegye szeretetét. A rimaszombati kerületnek volt szabadalvópárti képviselője s a közügyek iránt eszembben, de mindig meleg szeretettel érdeklődött. A gömörmegyei magyar közművelődési egyet elnöke, s a nemzeti eszmék lelkes apostola.”

Képviselőjelölő gyűlés. A rimaszombati választókerület közönségét f. hó 19-ére értekezletre hívták egybe, hogy pártkülönbség nélkül nyilatkozzék meg és állapodjék meg a képviselőjelölt személyében. Az értekezlet folyó hó 19-én délután 3 órakor meg is tartotta a Három Rózsa nagytermében. Dr. *Veres* Samu választották elnöké, jegyzővé pedig dr. *Institóris* Endrét. Dr. *Kovács* László polgármester volt az első felszólaló, ki dr. *Bernáth* Istvánt, városunk jeles szülöttét ajánlotta; majd *Molnár* József szólott, ki bár nem vallja magát a kormány hívének, de *Bernát* képességeit elismeri s jelöléséhez hozzájárul. — *Lukács* Géza azt óhajta, hogy a pártok egyesüljenek s miután a központ is ajánlotta az alkotmánypárti *Bernáth* Istvánt, támogassa őt a kerület egyetértően. *Perecz* Samu a függetlenségi párt értekezletén hozott határozatot terjeszti elő, mely szerint a párt *Bernáth* mellett foglal állást. *Sütő* István szintén pártolja a jelölést, ellene csak *Kemény* Lajos oszgyáni lelkész szólott, ki csak az esetben támogatja *Bernáth*ot, ha függetlenségi jelölt nem lesz. Az értekezlet határozataként dr. *Veres* Samu elnök kimondotta, hogy a kerület dr. *Bernáth* Istvánt jelöli, őt erről táviratilag értesíti és megkéri, hogy a kerületben minél előbb jelenjen meg. Végül az új kormányt *Wekerle* Sándor miniszterelnökhöz intézett meleghangú táviratban üdvözölték.

Orvossá avatás. *Klímó* Béla főgymnáziumunk volt növendéke, néhai Broncs István unokája, a kolozsvári tudományegyetemen orvosi oklevelet szerzvéen, egyetemes orvostudorra avattatt.

Tisztségváltás. A rimaszombati izraelita hitközség f. hó 15-én tartotta rendes tisztújító közgyűlését, melyen a jóváhagyott új alapszabályok értelmében 3 évre megválasztották: elnöké Dr. *Cziner* Miksa, alelnöké Weisz Dávid, pénztárnokká *Kohn* Albert, ellenőrré *Reinitz* Zsigmond, templomgondnokká: *Blumenthal* Lajos és *Neumann* József; választmányi tagokká: Dr. *Bleier* Leó, id. *Braun*

Gábor, *Blau* Vilmos, *Braun* Zsigmond, *Dickmann* László, *Egyedi* Miksa, *Einhorn* Károly, *Fráter* Mór, *Fischer* Bertalan, *Galambos* József, *Grosinger* Miksa, *Haas* Salamon, *Hoselitz* Salamon, *Holländer* Lajos, Dr. *Kármán* Aladár, *Lefkovicz* Ferencz, *Róth* Géza; póttagokká: *Neumann* Mór, *Neumann* Ármin, *Morgenbesser* Károly, *Kohn* Sámuel.

Halálozás. Széles körű rokonságot ejtett gyászba *Eperjessy* Józsefnek, a sárospataki ref. egyház pénztárnosának halála. A puritán jellemű férfiú sógora volt *Baksay* Istvánnak, apósa *Czinke* Istvánnak, *Eperjessy* József takarékpénztári könyvvezető pedig édes apját siratja az elhunytban. — Haláláról a sárospataki ref. egyház is adott ki gyászjelentést. A családi szomorú jelentés a következő: — „Alulírottak az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvel jelentjük, hogy felejtethetlen férjem, igazán szerető édes apánk, nagyapánk illetve apósnak *Eperjessy* József folyó évi április hó 15-én esteli 9 órakor, életének 77-ik, boldog házasságának 51-ik évében elhunyt. — Temetése folyó évi április hó 17-én délután 4 órakor a református egyház szertartásai szerint fog végbemenni. — Áldás a megboldogult poraira! Sárospatak, 1906. április 16-án. — *Eperjessy* Józsefnek szül. *Baksay* Borbála felesége. — *Eperjessy* István, *Eperjessy* József, *Eperjessy* Ferencz, *Eperjessy* Erzsébet férj. *Czinke* Istvánné, *Eperjessy* Ilona férj. *Hodossy* Béláné gyermekei. — *Eperjessy* Istvánné szül. *Görög* Katinka, *Eperjessy* Józsefné szül. *Luczédy* Etelka, *Eperjessy* Ferenczné szül. *Görgey* Jolán menyei. — *Czinke* István, *Hodossy* Béla vejei. — Ifj. *Eperjessy* István, *Eperjessy* Gyula, *Eperjessy* Zoltán, *Czinke* Ilonka, *Czinke* Erzsike, *Czinke* Jolánka, *Hodossy* Ilonka, *Hodossy* Jolánka unokái.”

Névváltoztatás. A király megengedte, hogy néhai ifj. *Badiny* Gyula volt roznyói ügyvéd gyermekei: *Hudoba* Melanie, *Leontine*, *Gyula*, *Jolán* és *Ilona* családi nevüket régi magyar nemességük, czimerük és „badinyi” előnevük épségben tartása mellett *Badiny*-ra változtassák.

Egyházmegyei hírek. A roznyói püspök f. hó 12-én adta ki negyedik körlevelét. Ertesíti benne az egyházmegyei papságot az új névtár költségeiről, a *Keglevich*-féle szegényalap kamatainak kiosztásáról s az egyházmegyei személyi változásokról. E szerint *Serémy* Gyula szádalmási plébános lett és helyében *Markovics* Gyula roznyói káplán plébános-helyettesé lépett elő. *Dorogsághy* Barna, szádalmási plébánost *Bárnára* plébánosnak, *Fekete* Ferencz adminisztrátort *Bárnáról* *Tornaszentandrásra* adminisztrátornak és végül *Zemann* Ödönt *Tornaszentandrásról* *Roznyóra* káplánnak helyezte át a püspök.

Halálozás. *Szlávy* Frigyes régi aranyműves, tisztos polgártársunk leánya: *Juliska* f. hó 14-én elhunyt. A törvénytől mint díjnak volt alkalmazásban az elhunyt; szorgalmával és munkaszeretetével felebbvalói elismerését kiérdemelte. Temetése f. hó 16-án nagy részvét mellett ment végbe.

Jeles vivó. Dr. *Liszka* Viktor ügyvédjelölt, ki a Budapesten most megtartott országos vivóversenyen közreműködött, mint örömmel értesülünk — ezüst érmet nyert.

A roznyói püspök újabb megtiszteltetése. A roznyói püspöki széktoglaló emlékkönyvének emelésére *Sztanik* Gusztáv székesegyházi karnagy, a kitűnő zeneművész és alkotó; a napokban nyújtotta át díszes kötésbe foglalt „Hymnus Altarus” című egyházi szépen sikerült és magas tudással szerkesztett zeneművét sipeki *Balás* Lajos püspöknek. A püspök a szeretet és az igaz ragaszkodásnak e jelét kedvesen vette. A mű az egyházi ájtatosságnak egy teljesen átgondolt terméke és a zenei követelményeknek minden tekintetben megfelelő erős alkotási tehetséget árul el.

Halálozás. *Seidner* Géza helybeli kereskedő egyetlen kis fia mult héten rövid betegség után meghalt.

Műkedvelő előadás. A polgári olvasókörben f. hó 16-án igen jól sikerült műkedvelő előadást rendeztek. A nagytermet színültig megtöltött közönség élvezettel hallgatta a szép előadást s lelkesen tapsolt a műkedvelőknek, kik mindnyájan nagy igyekezettel és ambícióval járultak hozzá a sikerhez. Persze a legfőbb érdem a *Paál* Gyula elemi iskolai tanító volt, ki fáradságot nem kímélve néhány nap alatt oly szépen betanította a műkedvelőket, hogy őt ezért méltán megilleti a dicséret és elismerés. A rendezésben is elárulta nagy tudását és kiváló jártasságát. A „Liliomfi”, *Szigligeti* ez örökbecsű vigjátéka került szíre s ismételtük, hogy a szereplők valamennyien jól megállták helyüket s a sikerrel mindenki meg volt elégedve. Különösen *Kiss* Juliska remekelt *Camilla* szerepében s *Hlozek* János mint *Szellemfi* aratott szép sikert. *Chissnyan* József (*Szilvai*), *Ibos* Juliska (*Mariska*), *Pecsók* János (*Liliomfi*), *Kovács* Andor (*Schwarz*), *Molnár* István (*Adolf*), *Tarjányi* János (*Kányai*), *Tomay* Erzsike (*Erzsi*), *Telesziczky* Ede (*Gröz*), *Takács* Juczika (szolgáló), *Bikki* Irma (szomszédasszony) és *Kovács* Gusztáv (urfi) voltak a szereplők, kik a műkedvelők minden tudásával igyekeztek szerepüket jól betölteni. Az előadás után reggeliző táncmulatság volt.

Közgyűlés. Rimaszombat és vidéke fogyasztási szövetkezet évi rendes közgyűlését f. hó 29-én délután 3 órakor tartja a vármegyháza nagytermében. A gyűlés tárgysorozata lapunk hirdetési rovatában található.

Térzene. *Oláh* Gyula helybeli jóhirű primásunk ez uton adja tudtára a közönségnek, hogy május 1-én szokásos térzenéit megkezdi és pedig kedden, pénteken az *Erzsébet*-térren, csütörtökön és szombaton d. u. pedig a *Városkertben*.

Szervezkedő gyűlés. A kereskedelmi alkalmazottak ma délutánra szervezkedésre hívják össze. A gyűlésen budapesti kiküldött fogja ismertetni a szervezkedés czélját, melynél az a fő irányító elv, hogy a kereskedelmi alkalmazottak jogainak kivívása és megvédése érdekében lépjenek sorompóba.

Kórházi gondnoki lakás. A már régen óhajtott közközházi gondnoki lakás felépítését a vármegye folyó április hó 20-án tartott rendkívüli közgyűlésén végleg engedélyezte és az építést *Kalla* Géza és *Varga* Lajos építészeknek adta ajánlat útján.

Tolvaj háziszolga. *Frank* Menyhért rózsai vendéglőst háziszolgája meglopta és megszökött. A lopott tárgyat egy arany óra és lánc 180 ft. értékben.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátok, ösmerősök, kik megboldogult leányom, illetve nővérünk végtisztelességén megjelenni szivesek voltak, fogadják ez uton halás köszönetünket. — Rimaszombat 1906. ápr. 17.

A Szilágy-család.

Csöd Steiner Salamon helybeli kereskedő ellen a csöd megnyitott. Csödbiztos Fodor Zoltán albiró, tömegmondok dr. Cziner Miksa ügyvéd, helyettese: Süte István. A leltározással — mely már folyik — Medveczky Sándor kir. közjegyző bizatott meg

A várgedei fürdő jövője. A mult napokban egy nagyobb társaság tanácskozott azon, miképen lehetne közhasznúvá s értékesé tenni a várgedei gyógyforrásban rejlő igazi természeti kincset. Mindannyian arra a meggyőződésre jutottak, hogy részvénytársaságnak kell kezébe venni az ügyet s nagyobb mérvű befektetéssel igazi fürdővé tenni azt a helyet, melyet ma Várgede fürdő név alatt ismerünk, mely azonban egy tündő követelményeinek még a legszerényebb alakban sem felel meg, mert a beteg és üdülő a gyógyforrás vizén kívül semmi más szükségében nem részesülhet s arról pedig szólni sem lehet, hogy még kényelmi igényei is legyenek. — Pedig a fürdő igazi szükséglete e vidéknek, melynek se más ilyenmü gyógyforrása, se gőzfürdője nincs. Kedvező fekvése, vasuti összeköttetése, kiválóan praedestinálják arra, hogy igazi fürdővé váljék. — A megindult mozgalom talán segít rajta. — Ugy tudjuk, hogy az érdekeltek egy 8 tagu bizottságot küldtek ki a tervezetnek, mint részvénytársaságnak bazirozása és finanszírozása végett. A közönség érdekében kívánjuk, hogy a tervezet valóra váljék.

Sirrablás Folyó hó 15. és 16. ika közötti éjjel ismeretlen tettesek Nyústyán egy asszonynak a sirját felásták, a koporsót felleszítették s miután abban semmi értékes tárgyat a halotton nem találtak, a hulla fejét összeroncolták. — A tettesek ugylátszik eltevédték, mert egy azon napon eltemetett jobbmódu asszony sirját akarták valószínűleg kirabolni, a kiról tudták, hogy több rendbeli ékszerét vele temették el s miután a két sir egymás mellett van, tévedésből a mellette levő sirt bonították fel. Midőn tévedésüket észverették, a másik sirt is kezdték felbontani, de valószínűleg valami zajt hallva, munkájukat abba hagyták. Az esetet a csendőrségnek feljelentették, mely erélyesen nyomozza a lelketlen tetteseket.

Tűzvész. Füge községben husvét másodnapján nagy tűz dühöngött. Értesülésünk szerint 10 ház, melléképületek és takarmányműek hanvadtak el A kár jelentékeny. Az oltás nehezen ment, mert a nép fejet vesztette. A tüzet állítólag gyermekek gondatlansága okozta.

Express csomagszállítás. Ily felirattal látható néhány nap óta az utczan egy egylovas jármü, melyen a vasuton Budapestről és Bécsből érkező árukat egyenesen szállítják az üzletekbe vagy más megrendelőknek. Ez új vállalathoz, mely a vidéki nagyobb városokban mindenütt be van vezetve, Lévai Izsó szerezte meg a jogot s a kereskedőknek különösen felette előnyös, hogy a küldeményeket mindjárt érkezésük után beszállítják a kocsin s így gyorsabban kézhez kaphatják.

A bánya halottja. Oxfordban, — mint az „Amerikai Magyar Nepszava”-ban olvassuk — e hegyek közé ékelt csendes kis magyar lakta telepen, megrázó szerencsétlenség történt. Pósa Boldizsár Gömörm., radnóti születésü 43 éves ref. vallásu honfitársunk, ki a vaskőbányában kereste nehéz munkával a maga és övéi számára a betevő falatot, szerencsétlenül járt. Munka közben a vaskő rászakadt és súlyos sebesüléssel szállították a Patersoni kórházba, a hol a súlyos sebesülései következtében márczius hó 18-án kiszenvedett. Visszaszállították hült temetést Oxfordba, s ott 21-én örök nyugalomra helyezték. Temetése napján szünetelt a bánya és a gyár, s ottani honfitársaink, mondhatni teljes számban jelentek meg Pósa temetésén, elkisérvén őt utolsó útjára. A temetési szertartást a Passaic ref. lelkész: Kuthy Elemér végezte.

Kiadó bolthelyiség.

Tornallyán, a piacz-téren egy bolt-helyiség kiadó.

Czim: a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

A Kmetty-utca 11. sz. alatti ház: 3 szoba, konyha, kamara, pincze és mellék-helyiségeivel, a mely a beköltözés előtt már április hóban teljesen jó karba lesz hozva és az összes szobák ujonnan festve, folyó évi május 1-től bére kiadó.

Ugyanitt saját termésü, valódi tiszta kezelésü almagyi bor pecsételt üvegekben literenként 40 krajczárjával kapható. Benyó Béla.

RADÓ ARTUR

Miskolcz, Széchényi-u. 31.

Divat-, kelengye-és szőnyegáruház.

Saját készítményü

o paplanok és madraczok. o

Kitünő minőségü
Arad hegyaljai borok
kaphatók a TOMPA szállodában.
Ménesi fehér 40 kr. — Gyoroki fehér 32 kr.
Ménesi siller 24 kr. 20—26 Gede István.

Meghívás.

A „Hangya” kötelékébe tartozó „Rimaszombat és Vidéke Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet” 1906. évi április hó 29-én d u. 3 órakor a vármegyeházánál

közgyűlést

tart, melyre a tagok és a „Hangya” igazgatósága az alapszabályok 23. §-a értelmében meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1905. évi üzleti évről.
2. Az 1905. évi mérleg előterjesztése.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
4. A kilépő négy igazgatósági tagnak s a felügyelő-bizottságnak megválasztása.

Kelt Rimaszombat, 1906. évi április hó 9-én.

Lukács Géza, igazgatósági elnök.

Lakatosműhely Dobsinán,

alapított 1870 ben, jó gépfelszereléssel olesón eladó, esetleg bérebeadó. — Bővebbet özv. Klein Miksánénál uyarott. 1—2

Arverés.

A rimaszombati takarékpénztárban az 1905. évben ki nem váltott, illetőleg meg nem hosszabbított arany-, ezüstnemü és értékpapirokból álló kézi zálogtárgyak folyó évi május hó 4-én, délután 2 órakor a kiküldött hatósági biztos jelenlétében fognak az intézet helyiségében nyilvános árverés útján eladatni.

Rimaszombat, 1906. április 19-én.

Rimaszombati takarékpénztár.

Mégis csak legjobb

a cserépkályha, ha jól megvan csinálva.

Alulírott tisztelettel felhívom a n. é. közönség becses figyelmét, hogy mindennemü kályha- és agyagáru-munkalokat, lehetőleg korántavasszal sziveskedjenek vélem elkészíttetni, mert most féláron — és tekintve az őszi szezonra — minden elhamarkodás nélkül legczélszerűbb.

Kész raktár: kályhákban, kádákban, porcellán fürdő-tűzhelyekben, tűzálló téglákban.

Mintakályhák Andrássy-ut 1. sz. alatt bármikó megtekinthetők és ott értekezni is lehet.

Leginkább levélbeli megkeresést kérek.

Drobnják Agoston

kályha- és agyagáru-vállalata
Rimaszombat, Jánosi-utca 15.

Meghívó

a csetnekvölgyi helyiérdekü vasut részvénytársaságnak

1906. évi május hó 4-én (pénteken) délelött 10 órakor Budapest, V. Fürdő-u. 3. sz. a. I. emelet) tartandó

rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1905. évi mérleg végeleges megállapítása.
2. Határozat a tiszta nyereség hovaforditása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránt.
4. Határozat a személyzeti nyugdíj alapszabályok módosítása tárgyában.
5. Az igazgatóság megválasztása 3 évi időtartamra.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre.
7. Az igazgatóság és végrehajtó-bizottság tiszteletdíjának 3 évre, a felügyelő-bizottság tiszteletdíjának 1 évre való megállapítása.

Budapest, 1906. évi április hó 12-én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

A ki szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles rés v nyeit a le rem járt szelvényekkel együtt Budapest, a „Magyar Általános Hitelbank”-nál (V. Nádor-u. 12.), vagy M/m. Frankfurtban a „Dresdner Bank”-nál legkésőbb 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt l tenni.

Az államkincstár, Gömör- és Kishontvármegye szavazati jogukat a részvények letétele nélkül gyakorolhatják Minden 10 részvény eg. szavazatra jogosít.

Arlejtési hirdetmény.

Nagyőröze r. t. város tulajdonát képező középületeken szükségessé vált átalakítási és javítási munkálatokra ezennel zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek, és ennek határidejéül **1906. évi április hó 28-án d. e. 10 óráját** kitűzöm. A kérdéses munkálatokat fel-tüntető költségelőirányzat Nagyőröze r. t. város polgármesteri hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatok zárt borítékban 10% bánatpénz vagy megfelelő övodékképes értékpapir melléklésével a fentemlített határideig annál is inkább beadandó, mert az elkésve érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyőröze, 1906. április 20-án.

Dr. Mihalik, polgármester.

Hirdetmény.

662. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Végh János Duránczi** végrehajthatónak **Mészáros András és neje** végrehajtást szenvedő elleni 100 korona tőke, ennek 1906. évi január hó 1-ső napjától járó 6% os kamata, 1/3%-os váltódíj, 6 korona 15 fillér per, 18 kor 65 fillér árverési kérvényi és a még felmerülő költ-ségek kielégítése az 1881. évi LX. tcz. 144. és 146. §-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területen levő Cserencsény községben fekvő s a Cserencsényi 25 sz. tjkvi. A. I. 1—3. sor 169., 170., 171., 459. és 686. hrziszámu malom, udvar, kert, szántó- és rétből a B. 41., 42., 43. alatti Mészáros András és neje Bodor Máriát ^{47/48} ad részben megillető jutaléka 2170 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s ennek megtartására határnapul 1906. évi április hó 28. ik napjának délelötti 10 óráját Cserencsény községében a köz-ségi bíró házához tűzte ki, m-ly alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becáron alul is el fognak adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át, vagyis 217 koronát, azaz kettőszáztizzenhét koronát készpénzben vagy az 1881. évi 60-ik törvényczikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1. én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t-cz. 170. § a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1906. évi február hó 8-n.

Dr. Musotter, kir. tszéki bíró.

Kiadó lakások.

Tamásfalán, a volt Molnár Lajos-féle házban két lakás, melyeknek egyike **négy szoba**, a másik **két szoba**, konyha kamara és mellék-helyiségek, azonfelül mindenikhez egy darab konyhakert tartozik, **május 1-étől** — illetve azonnal is — bére vehetők. — Bérelni szándékozók forduljanak Rimaszombatba, **Szabó József** mészáros tulajdonoshoz. 5—*

Hirdetmény.

1968. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bugyikfala** község tagosítás folytán a 2579/869 sz. Igazságügyi ministeri rendelet értelmében készített telekkönyvi átalakítási tervezete hitelesíttetni és ezzel kapcsolatosan mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. tcz. 1889. évi XXXVIII. t. cz. és 1891. XVI. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik. az 1892. évi XXIX. t. cz. ben szabályozott eljárás és a tkjkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantositatni fog.

E czélból a helyszini eljárás a nevezett községben **1906. évi május hó 14-én** veszi kezdetét.

En elfogva felhivatnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jöhíszemü harmadik szemé-lyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött napon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évt XXIX. t. cz. 15—18 és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerzenni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik, és a bélyeg és illeték elengedése kedvezménytől is elesnek; és

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék. — illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Rimaszombatban, 1906. évi április hó 3-án.

3—3 Dr. Musotter kir. tszéki bíró.